

3. Тарасова С. В. К вопросу об идентификации экономической теории благосостояния как самостоятельной отрасли знания [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.lib.csu.ru/vch/264/003.pdf>
4. Сафиуллин А.Р. Экономика благосостояния. теория и практика: учебное пособие [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://window.edu.ru/catalog/pdf2txt/188/65188/36217?p_page=3

Смоленников Д.О.

*асистент кафедри управління
Сумського державного університету
м. Суми, Україна*

ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ

Енергетичну промисловість відносять до числа галузей, вплив яких на навколишнє середовище є особливо негативним. Перш за все, це викиди шкідливих речовин в атмосферу при спалюванні енергоносія, накопичення золи та забруднення промисловими стічними водами. Безумовно, діяльність підприємств теплоенергетики в питаннях екології суворо контролюється державними органами, але цього замало задля досягнення цілей сталого розвитку території та держави в цілому. Багато закордонних підприємств теплоенергетичного комплексу вже впроваджують програми соціально-екологічної відповідальності, українські підприємства лише розпочинають працювати в цьому напрямі.

В країнах Європейського Союзу основна роль соціально відповідального бізнесу полягає у підтримці сталого розвитку компаній, що призводить до покращення ситуації на ринку праці, а також якості продуктів і послуг, які надаються підприємствами (Комюніке Європейської Комісії, 2006) [1].

Під соціально-екологічною відповідальністю бізнесу розуміють заходи корпоративної соціальної відповідальності, які несуть користь навколишньому середовищу (або зменшують негативний вплив виробничої діяльності на природу), і виходять за рамки того, що підприємство безпосередньо зобов'язане робити.

Такі заходи об'єднують в програми соціально-екологічної відповідальності, що повинні відповідати цілям та стратегіям розвитку підприємства.

Як правило, в програмах беруть участь бізнес, органи місцевої влади, соціальні установи різних рівнів і громадськість, при цьому ініціатива може виходити від будь-якої зі сторін – головне, щоб вона відповідала пріоритетам сторін і потребам регіону [2, с. 88].

Виділяють такі типи програм:

- власні програми підприємств;
- програми партнерства з місцевими регіональними та центральними органами державного управління;
- програми партнерства з некомерційними організаціями;
- програми співпраці з громадськими організаціями та професійними об'єднаннями;
- програми інформаційного співробітництва із засобами масової інформації [3, с. 62].

Програми корпоративної соціально-екологічної відповідальності можуть бути поточними та стратегічними. В першому випадку підприємство проводить добровільні заходи екологічного спрямування час від часу, в залежності від наявних ресурсів та інших факторів. Стратегічні програми мають довготривалий характер та постійне фінансування, а принципи корпоративної соціально-екологічної відповідальності стають одними з головних в філософії та місії компанії.

Особливо важливими є програми соціально-екологічної відповідальності підприємств теплоенергетики, як одних з основних забруднювачів навколишнього середовища. Шкідливий вплив, що здійснюють ці компанії, формує їх негативний імідж. І саме програми корпоративної соціально-екологічної відповідальності можуть виступити інструментом структурних змін в цьому напрямку.

Програми корпоративної соціально-екологічної відповідальності підприємств теплоенергетики найчастіше спрямовані на:

- розробку спеціальних програм з охорони праці робітників;
- створення програм з розвитку території діяльності компанії, заснованих на потребах місцевого населення і громад;
- впровадження в політику компанії програм з мінімізації негативного впливу на екологію, біорізноманіття та стан екосистем;
- створення прозорої та ефективної системи корпоративного управління з метою залучення нових інвесторів [4].

Управління корпоративними соціально-екологічними програмами – це безперервний процес, який складається з наступних етапів:

- 1) визначення пріоритетів соціальної та екологічної політики компанії – ключові зони відповідальності;
- 2) створення спеціальної структури управління соціальними програмами – окремий співробітник або відділ;
- 3) проведення програм навчання в області соціальної відповідальності;
- 4) реалізація соціальних програм компанії – заходи, акції тощо;
- 5) оцінка і доведення до відома зацікавлених сторін результатів соціально-екологічних програм компанії – соціально-екологічна звітність [5, с. 6].

Впровадження програм соціально-екологічної відповідальності підприємств теплоенергетики можливе за умови досягнення стійкого розвитку самостійних і відповідальних компаній, що відповідає їх довгостроковим інтересам, а також сприяє досягненню енергетичної безпеки, соціальної стабільності, благополуччя громадян, збереженню навколишнього середовища. Однак зазначений процес потребує певної координації та стимулювання з боку держави, яка має визначити соціально-екологічну відповідальність як бажану поведінку для бізнесу, розробити комплекс відповідних стимулів, створити відповідне правове поле.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Стратегія сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.svb.org.ua/sites/default/files/201309_strategiya_spriyannya_rozvitku_svb_v_ukrayini.pdf
2. Социальное партнерство и развитие институтов гражданского общества в регионах и муниципалитетах: практика межсекторного взаимодействия. / практическое пособие / под редакцией А. Е. Шадрина. – М.: Агентство социальной информации, 2008. – 488 с.

3. Корпоративная социальная ответственность. Учебно-методическое пособие / Сост.: Г.И. Грекова, М.В. Киварина, А.Н. Макаревич – Изд-во: НовГУ им. Ярослава Мудрого. – Великий Новгород, 2014. – 100 с.
4. КСО и энергетическая промышленность в России: существенные вопросы, проблемы и их решения [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://csrjournal.com/14754-kso-i-energeticheskaya-promyshlennost-v-rossii-sushhestvennye-voprosy-problemy-i-ix-resheniya-2.html>
5. Корпоративная социальная ответственность в Европе: что нужно знать предпринимателю, выходящему на европейский рынок / автор-учредитель С.В. Пономарев. – Пермь, 2014. – 37 с.

Смоленніков, Д.О. Програми соціально-екологічної відповідальності підприємств теплоенергетики [Текст] / Д.О. Смоленніков // Фінанси, аудит та менеджмент: аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 15-16 квітня 2016 р.). – Львів: ЛЕФ, 2016. – С. 72-74.